

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Київ

3 вересня 2026 р.

№ 9-рк

Міністерство енергетики України

Щодо усунення причин виникнення порушення
законодавства про захист економічної конкуренції

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) В Антимонопольному комітеті України (далі – Комітет) розглядається справа № 128-26.13/165-25, розпочата у зв'язку з наявністю в діях Міністерства енергетики України порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних дій органів влади, передбаченого частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», які полягають у встановленні у Правилах технічної експлуатації систем газопостачання, затверджених наказом Міністерства енергетики України від 21.10.2024 № 402, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29.11.2024 за № 1816/43161, до учасників ринку послуг / робіт із технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків вимог щодо обов'язкової наявності власної інформаційно-комунікаційної системи (ІКС) та її захисту (КСЗІ) як передумови для отримання в Державній інспекції енергетичного нагляду України висновку відповідності, що призвели до обмеження конкуренції на відповідному ринку.

2. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (2) Розпорядженням заступника Голови Комітету – державного уповноваженого № 07/246-р від 01 грудня 2025 року розпочато розгляд справи № 128-26.13/165-25 за ознаками вчинення Міністерством енергетики України порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних дій органів влади, передбаченого частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Розпорядження).
- (3) Листом Комітету від 02.12.2025 № 128-26.13/07-12828е Міністерству енергетики України надіслано копію Розпорядження, яке Міністерство отримало 09.12.2025.
- (4) Комітет направив вимогу заступника Голови Комітету – державного уповноваженого від 21.05.2026 № 128-26.13/07-5966е Міністерству енергетики України про надання

інформації, на яку отримано відповідь листом від 29.05.2026 № 26/1.4-7.4.2-11578 (вх. Комітету № 6-07/8102 від 29.05.2026).

3. ОРГАН ВЛАДИ, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (5) Міністерство енергетики України (ідентифікаційний код 37552996) (далі – Міненерго).
- (6) Відповідно до Положення про Міністерство енергетики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2020 № 507 (зі змінами) (далі – Положення), Міненерго є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує, зокрема:
 - формування та реалізує державну політику в електроенергетичному, ядерно-промисловому, вугільно-промисловому, торфодобувному, нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі (далі – паливно-енергетичний комплекс);
 - формування та реалізацію державної політики у сфері відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів газового палива та у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики і теплопостачання, а також на ринку природного газу.
- (7) Основними завданнями Міненерго (відповідно до пункту 3 Положення), зокрема, є:
 - забезпечення формування та реалізація державної політики у паливно-енергетичному комплексі;
 - забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів газового палива;
 - забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання, а також на ринку природного газу.
- (8) Відповідно до підпункту 10 пункту 4 Положення Міненерго відповідно до покладених на нього завдань, зокрема, розробляє і затверджує:
 - нормативно-правові акти з питань технічної експлуатації і технічного стану газорозподільних систем, внутрішньобудинкових систем газопостачання, газових мереж внутрішнього газопостачання, безпеки використання в побуті приладів і вузлів обліку природного газу, а також з питань виконання робіт із забезпечення безпеки використання природного газу в побуті;
 - вимоги щодо безпечного використання природного газу в побуті;
 - вимоги щодо технічної експлуатації і технічного стану об'єктів газорозподільних систем, внутрішньобудинкових систем газопостачання, газових мереж внутрішнього газопостачання, експлуатації та забезпечення належного виконання суб'єктами господарювання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових і громадських будинків;
 - порядок перевірки дотримання суб'єктами господарювання вимог щодо забезпечення належного виконання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових і громадських будинків та надання Державною інспекцією енергетичного нагляду України висновків відповідності.
- (9) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи влади – міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим, державні органи, що здійснюють регулювання діяльності суб'єктів природних монополій, ринків капіталу та організованих товарних ринків, державні органи

приватизації, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, місцеві органи виконавчої влади.

- (10) Отже, Міненерго є органом державної влади у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (11) Правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, визначаються Законом України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).
- (12) Відповідно до пункту 7² частини першої статті 1 Закону державний енергетичний нагляд (контроль) на ринку природного газу - діяльність з нагляду (контролю) за дотриманням вимог нормативно-правових актів з питань технічної експлуатації і технічного стану об'єктів газової інфраструктури (крім газовидобувних підприємств та газосховищ), систем газопостачання зріджених (скраплених) вуглеводневих газів, а також внутрішньобудинкових систем газопостачання, газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання, газовикористовуючих установок та обладнання, димоходів, димових і вентиляційних каналів та систем об'єктів споживачів, у яких встановлено газовикористовуючі установки та обладнання.
- (13) Відповідно до частини третьої статті 8 Закону центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, встановлює вимоги до суб'єктів господарювання, які виконують (мають намір виконувати) роботи з технічного обслуговування (перевірку та очищення) димоходів, димових і вентиляційних каналів та систем об'єктів споживачів, у яких встановлено газовикористовуючі установки та обладнання (у тому числі житлових і громадських будинків, комунально-побутових об'єктів), а також правила передачі інформації та здійснення моніторингу виконання таких робіт. Дотримання визначених цим абзацом вимог підтверджується висновком відповідності, що видається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) на ринку природного газу.
- (14) Відповідно до статті 8¹ Закону:

державний енергетичний нагляд (контроль) на ринку природного газу здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) на ринку природного газу, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через відповідного міністра згідно із законодавством.

Вимоги щодо безпечного використання природного газу в побуті затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, та, зокрема, встановлюють вимоги щодо технічної експлуатації і технічного стану газорозподільних систем, внутрішньобудинкових систем газопостачання, газових мереж внутрішнього газопостачання, експлуатації та забезпечення належного виконання суб'єктами господарювання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів житлових і громадських будинків.

Предметом державного енергетичного нагляду (контролю) на ринку природного газу є господарська діяльність суб'єктів ринку природного газу та інших осіб у частині дотримання вимог нормативно-правових актів з питань технічної експлуатації і технічного стану об'єктів газової інфраструктури (крім газовидобувних підприємств та газосховищ), систем газопостачання зріджених (скраплених) вуглеводневих газів, а також внутрішньобудинкових систем газопостачання, газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання, газовикористовуючих установок та обладнання, димоходів, димових і вентиляційних каналів та систем об'єктів споживачів, у яких встановлено газовикористовуючі установки та обладнання.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) на ринку природного газу, здійснює державний енергетичний нагляд (контроль) на ринку природного газу шляхом проведення відповідних обстежень, перевірок, оглядів, інспектування об'єктів газорозподільних систем, внутрішньобудинкових систем газопостачання, газових мереж внутрішнього газопостачання, димових і вентиляційних каналів житлових і громадських будинків, їх випробування та ремонту у порядку, визначеному Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» з урахуванням вимог Закону України «Про адміністративну процедуру».

Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) на ринку природного газу, та його посадових осіб, права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю) на ринку природного газу визначаються Законом та Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

На центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) на ринку природного газу, покладається здійснення державного енергетичного нагляду за дотриманням вимог нормативно-правових актів з питань технічної експлуатації і технічного стану об'єктів газової інфраструктури (крім газовидобувних підприємств та газосховищ), систем газопостачання зріджених (скраплених) вуглеводневих газів, а також внутрішньобудинкових систем газопостачання, газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання, газовикористовуючих установок та обладнання, димоходів, димових і вентиляційних каналів та систем об'єктів споживачів, у яких встановлено газовикористовуючі установки та обладнання.

- (15) Відповідно до пункту 1 Положення Міненерго, серед іншого, забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі.
- (16) Відповідно до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» (зі змінами), утворено Державну інспекцію енергетичного нагляду України.
- (17) Відповідно до пункту 1 Положення про Державну інспекцію енергетичного нагляду України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.02.2018 № 77 (зі змінами) (далі – Положення про Держенергонагляд), Державна інспекція енергетичного нагляду України (Держенергонагляд) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра енергетики та який реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання, а також на ринку природного газу.

- (18) Держенергонагляд здійснює контроль за дотриманням суб'єктами господарювання вимог щодо забезпечення належного виконання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків шляхом видачі висновків відповідності у порядку, затвердженому Міненерго (підпункт 8⁴ пункту 4 Положення про Держенергонагляд).
- (19) На виконання Закону та постанови Кабінету Міністрів України від 03.01.2024 № 1 «Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади у сфері державного енергетичного нагляду (контролю) на ринку природного газу» Міненерго розробило та затвердило наказом від 21.10.2024 № 402 «Про затвердження Правил технічної експлуатації систем газопостачання», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29.11.2024 за № 1816/43161 (далі – Наказ 402), Правила технічної експлуатації систем газопостачання (далі – Правила)¹, які визначають, зокрема, вимоги до суб'єктів господарювання, що виконують роботи з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових і громадських будинків. Наказ 402 набрав чинності **20.02.2025**.
- (20) Відповідно до пункту 1 розділу I Правил ці Правила встановлюють основні технічні та організаційні вимоги до експлуатації (у тому числі до робіт, пов'язаних з технічним обслуговуванням та реконструкцією) систем газопостачання природного газу з надлишковим тиском не більше 1,2 МПа, технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових і громадських будинків, організації виконання робіт та ведення технічної документації при експлуатації таких об'єктів.
- (21) Відповідно до пункту 2 розділу I Правил:
- дія цих Правил поширюється на всіх суб'єктів ринку природного газу, суб'єктів господарювання, що виконують роботи з технічного обслуговування систем газопостачання, димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових і громадських будинків (далі – суб'єкти господарювання).
- Вимоги Правил також поширюються на співвласників багатоквартирних будинків, власників (орендарів (наймачів), управителя) газифікованих будівель, індивідуальних (садибних) житлових будинків, квартир, приміщень (у тому числі житлових).
- Ці Правила в частині вимог до технічної експлуатації внутрішньобудинкових систем газопостачання у багатоквартирних будинках, включаючи гуртожитки, вимог до експлуатації та виконання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів багатоквартирних будинків, а також вимог до технічної експлуатації котелень, що належать співвласникам таких будинків на праві спільної сумісної власності (дахових, прибудованих та/або таких, що розташовані на прибудинковій території), поширюються на управителя багатоквартирного будинку, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельних (житлових, обслуговуючих) кооперативів та іншу уповноважену співвласниками багатоквартирного будинку особу (далі – співвласники та/або управитель багатоквартирного будинку) в межах повноважень та зобов'язань, визначених відповідно до законодавства України.
- (22) Відповідно до пункту 1 розділу III Правил суб'єкт господарювання для виконання робіт з технічного обслуговування систем газопостачання чи обслуговування димових і

¹Аналіз норм Правил далі по тексту здійснюватиметься в редакції Правил, що діяла до 06.06.2025.

вентиляційних каналів повинен відповідати вимогам, що встановлені Правилами та іншими нормативно-правовими актами у сфері функціонування ринку природного газу.

- (23) Відповідно до пункту 2 розділу III Правил власник (орендар (наймач) та/або управитель, співвласники та/або управитель БКБ) газифікованих будівель, будинків, квартир, приміщень, об'єктів забезпечує утримання систем газопостачання та димових і вентиляційних каналів відповідно до вимог законодавства України, зокрема Правил.
- (24) Власник (орендар (наймач) та/або управитель, співвласники та/або управитель БКБ) газифікованих будівель, будинків, квартир, приміщень, об'єктів забезпечує належний технічний стан і безпечне користування газопроводами та спорудами на них, газовим обладнанням, газовикористовуючими установками та обладнанням, димовими та вентиляційними каналами відповідно до вимог законодавства України, зокрема цих Правил (пункт 3 розділу III Правил).
- (25) Відповідно до пункту 19 глави 2 розділу V Правил перевірка та прочищення димових і вентиляційних каналів здійснюється відповідно до вимог глави 6 цього розділу з оформленням акта первинної, періодичної перевірки та прочищення димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків, форма якого наведена в додатку 15 до цих Правил (далі – акт ДВК).
- (26) Вимоги до експлуатації та виконання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів установлені главою 6 розділу V Правил.
- (27) Зокрема, відповідно до пункту 12 глави 6 розділу V Правил формування акта ДВК здійснюється засобами інформаційно-комунікаційної системи (далі – ІКС), вимоги до якої визначені підпунктом 1 пункту 18 цієї глави, з обов'язковим генеруванням (формуванням) QR-коду, який містить у собі посилання на електронну версію акта ДВК із зазначенням дати, часу, результатів проведення перевірки та прочищення димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків.

На вимогу власника (орендаря (наймача) та/або управителя, співвласників та/або управителя БКБ) ідентична за документальною інформацією та реквізитами паперова версія акта ДВК формується засобами ІКС і підписується власноруч.

- (28) Акт ДВК передається засобами електронної комунікації власнику (орендарю (наймачу) та/або управителю, співвласникам та/або управителю БКБ), Оператору ГРМ, відповідному територіальному органу Держенергонагляду (пункт 13 глави 6 розділу V Правил).
- (29) Відповідно до глави 7 розділу V Правил підтвердження відповідності дотримання суб'єктами господарювання вимог, встановлених підпунктами 1, 2 пункту 18 глави 6 цього розділу, здійснюється шляхом контролю Держенергонаглядом їх дотримання та видачі висновку відповідності, враховуючи вимоги Закону України «Про адміністративну процедуру».

Для одержання висновку відповідності суб'єкт господарювання подає особисто (надсилає поштовим відправленням, в електронній формі, у тому числі з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, у випадках, передбачених законодавством, через центр надання адміністративних послуг) до Держенергонагляду заяву на отримання висновку відповідності суб'єкта господарювання вимогам із забезпечення належного виконання робіт з технічного обслуговування димових і

вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків, форма якої наведена в додатку 17 до цих Правил (далі — заява), до якої додається належним чином завірена копія дійсного атестата відповідності комплексної системи захисту інформації (далі – КСЗІ) ІКС, отриманого суб'єктом господарювання за результатами державної експертизи в порядку, встановленому законодавством, який засвідчує, що зазначена КСЗІ ІКС забезпечення автоматизації, керування та моніторингу перевірки і очищення димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків належить суб'єкту господарювання й відповідає вимогам нормативно-правових актів з питань технічного захисту інформації і зареєстрована в Адміністрації Держспецзв'язку.

Така заява суб'єкта господарювання реєструється в день її надходження, відмова в реєстрації заяви не допускається.

Висновок відповідності видається на безоплатній основі. Строк дії висновку відповідності є необмеженим.

- (30) Разом із цим Міненерго листом від 06.06.2025 № 26/1.4-7.4.2.2-10430 (вх. № 6-07/8730 від 09.06.2025) повідомило Комітет, що наказом Міненерго від 30.05.2025 № 219 «Про внесення змін до Правил технічної експлуатації систем газопостачання», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 03.06.2025 за № 858/44264 (далі – Наказ 219), **внесені зміни до Правил (далі – Правила в редакції від 06.06.2025) у частині виключення положень про обов'язкову наявність у суб'єктів господарювання – надавачів послуг у сфері технічного обслуговування систем газопостачання, димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових і громадських будинків власної інформаційно-комунікаційної системи та її КСЗІ як передумови для отримання висновку Держенергонагляду.**
- (31) Наказ 219 набрав чинності з дня його офіційного опублікування, а саме з **06.06.2025**.
- (32) Відповідно до повідомлення, розміщеного на сайті Держенергонагляду за посиланням <https://sies.gov.ua/rynok-pryrodozho-hazu>:
«3 06 ЧЕРВНЯ 2025 РОКУ ДЕРЖЕНЕРГОНАГЛЯД НЕ ВИДАЄ висновок відповідності суб'єкта господарювання вимогам з забезпечення належного виконання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків, у зв'язку із виключенням відповідних норм із Правил технічної експлуатації систем газопостачання, затверджених наказом Міністерства енергетики України від 21 жовтня 2024 року № 402, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 29 листопада 2024 року за № 1816/43161».
- (33) Крім цього, як зазначило Міненерго в листі від 06.06.2025 № 26/1.4-7.4.2.2-10430 (вх. № 6-07/8730 від 09.06.2025), «враховуючи прийняття Закону України від 27 березня 2025 року № 4336-ІХ "Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформації та кібербезпеки державних інформаційних ресурсів, об'єктів критичної інформаційної інфраструктури", який набрав чинності 20.04.2025, виникла необхідність приведення у відповідність підзаконних нормативно-правових актів. У зв'язку з цим Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України здійснюються заходи з підготовки актів Уряду».
- (34) Пунктом 2 Наказу 219 Міненерго також передбачено: **«Директорату нафтогазового комплексу та розвитку ринків нафти, природного газу та нафтопродуктів після прийняття нормативно-правових актів, розроблених для виконання вимог Закону**

України "Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах», невідкладно підготувати пропозиції щодо внесення змін до Правил".

5. ОБСТАВИНИ, ЯКІ В ПЕРІОД ІЗ 20 ЛЮТОГО 2025 РОКУ (дата, з якої набрав чинності Наказ 402) ДО 06 ЧЕРВНЯ 2025 РОКУ (дата, відповідно до якої набув чинності Наказ 219) СВІДЧАТЬ ПРО ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІ В ДІЯХ МІНЕНЕРГО

- (35) Відповідно до Наказу 402 (який набрав чинності 20.02.2025) Правилами було встановлено нові вимоги до експлуатації та виконання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів, які зобов'язують суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сфері технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків, додатково пройти такі етапи:

розробити власну інформаційно-комунікаційну систему (далі – ІКС), з урахуванням якої створюється комплексна система захисту інформації (далі – КСЗІ);

пройти державну експертизу у сфері технічного захисту інформації та отримати атестат відповідності КСЗІ ІКС, який має бути зареєстрованим у Держспецзв'язку;

отримати висновок Держенергонагляду щодо відповідного забезпечення належного виконання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків.

- (36) За наданою Держенергонаглядом листом від 21.05.2025 № 7/6.3-2009-25 (вх. № 7-07/7774 від 23.05.2025) та учасниками ринку робіт / послуг з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів інформацією та відповідно до інформації, наявної на офіційному сайті Держенергонагляду, висновок Держенергонагляду щодо відповідності вимогам із забезпечення належного виконання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків у період з 20 лютого 2025 року (дата, з якої набрав чинності Наказ 402) до 06 червня 2025 року (дата, відповідно до якої набув чинності Наказ 219) отримало лише товариство з обмеженою відповідальністю «Спеціалізована організація «СПЕЦГАЗ» (далі – ТОВ «СО «СПЕЦГАЗ», Товариство) (ЄДРПОУ 43124566), а саме дозвіл (висновок) № 1 від 10.03.2025.

- (37) З набранням чинності Наказом 402 (20.02.2025) акти на перевірку димових і вентиляційних каналів (акти ДВК) старого зразка не приймав жоден Оператор ГРМ. На підтвердження цього учасники ринку робіт / послуг з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів надали Комітету копії листів товариства з обмеженою відповідальністю «Газорозподільні мережі України» (далі – ТОВ «Газорозподільні мережі України»). Так, Оператор ГРМ листом від 27.02.2025 № 706/21.1.1-25 проінформував керівників філій ТОВ «Газорозподільні мережі України» стосовно перевірок димових і вентиляційних каналів та вимог до експлуатації та виконання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів, установлених Правилами, затвердженими Наказом 402, зазначивши, що «суб'єкти господарювання, які планують з 20.02.2025 видавати акти ДВК, повинні отримати висновок Держенергонагляду щодо відповідності суб'єкта господарювання вимогам з забезпечення належного виконання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків. Акти, видані після 20.02.2025 суб'єктами господарювання, що не отримали

дозвіл Держенергонагляду, вважаються нечинними. З підприємствами, які отримали висновок Держенергонагляду та будуть забезпечувати доступ до інформації в ІКС для працівників філій Товариства, необхідно укласти Угоду про захист конфіденційної інформації та комерційної таємниці». Також, для прикладу, товариство з обмеженою відповідальністю «УКРСПЕЦПРОЕКТСЕРВІС» (далі – ТОВ «УКРСПЕЦПРОЕКТСЕРВІС») листом від 29.05.2025 № 02/29.05.25 (вх. № 8-01/8543 від 04.06.2025) надіслало Комітету копію листа ТОВ «Газорозподільні мережі України» від 13.03.20025 № 883/21.1.1-25, у якому ТОВ «Газорозподільні мережі України» зазначило, що готове співпрацювати з ТОВ «УКРСПЕЦПРОЕКТСЕРВІС» лише після побудови ним власної ІКС та отримання атестату відповідності КСЗІ ІКС.

- (38) Водночас власники (орендарі (наймачі) та/або управителі, співвласники та/або управитель БКБ) мають забезпечити своєчасне технічне обслуговування (перевірку та очищення) димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових і громадських будинків.
- (39) Так, до Комітету звернулися, зокрема, з колективним зверненням Голів правління ОСББ міста Вінниці від 02.06.2025 б/н (вх. № 8-01/9047 від 13.06.2025) та комунальне підприємство «Добробут» Кам'янської міської ради листом від 20.05.2025 № 976/4 (вх. № 8-01/7771 від 21.05.2025), у яких звернули увагу Комітету на Наказ 402 та наявність лише єдиного суб'єкта господарювання – ТОВ «СО «СПЕЦГАЗ», з яким можливо укласти договір на виконання робіт / послуг з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів відповідно до чинного законодавства та отримати акт ДВК чинного зразка.
- (40) Тобто в період з 20 лютого 2025 року (дата, з якої набрав чинності Наказ 402 та, відповідно, Правила) до 06 червня 2025 року (дата, відповідно до якої набув чинності Наказ 219 та, відповідно, Правила в редакції від 06.06.2025) конкуренція на ринку робіт / послуг з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків була відсутня. На відповідному ринку здійснювало діяльність лише ТОВ «СО «СПЕЦГАЗ».
- (41) За інформацією ТОВ «СО «СПЕЦГАЗ», наданою Комітету листом від 18.07.2025 № 121-25 (вх. № 8-07/1307-кі від 18.07.2025), «Інформація, доступ до якої обмежено».
- (42) За наданою Держенергонаглядом листом від 21.05.2025 № 7/6.3-2009-25 (вх. № 7-07/7774 від 23.05.2025) інформацією, обстеження, ремонт димарів, повітропроводів, а також димових та вентиляційних каналів віднесено до видів робіт підвищеної небезпеки, які виконуються на підставі декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці, відповідно до Переліку видів робіт підвищеної небезпеки, визначених додатком 2 до Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 № 1107.

З переліком суб'єктів господарювання, які отримали дозволи та/або подали декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці на право виконання робіт з технічного обслуговування систем газопостачання природним і зрідженим газом суб'єктів господарювання, а також газовикористовуючого обладнання потужністю понад 0,1 МВт, можна ознайомитися на офіційному вебсайті Державної служби України з питань праці в рубриці «Діяльність» / «Реєстри» за посиланням <https://dsp.gov.ua/perelik-subiektiv-hospodariuvannia-iaki-otrymaly-dozvoly-ta-abo-podaly-deklaratsii-vidpovidnosti-materialno-tekhnichnoi-bazy-vymoham-zakonodavstva-z-pytanokhorony-pratsi-na-pravo-vykonannia-robot-z/> (далі – Перелік).

- (43) У Переліку зареєстровано понад 1 500 суб'єктів господарювання, які отримали дозволи та/або подали декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці на право виконання робіт з технічного обслуговування систем газопостачання природним і зрідженим газом суб'єктів господарювання, а також газовикористовуючого обладнання потужністю понад 0,1 МВт (без врахування Донецької та Луганської областей), це, зокрема, й фізичні особи-підприємці.
- (44) Комітет звернувся з вимогами про надання інформації до учасників ринку робіт /послуг з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків.
- (45) Так, товариство з обмеженою відповідальністю «Побутові послуги» (далі – ТОВ «Побутові послуги») листом від 01.09.2025 № 34 (вх. № 8-07/12843 від 05.09.2025) повідомило Комітет, що надає послуги з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків на території міста Дніпра та населених пунктів Дніпровського району (Підгородне, Слобожанське, Новоолександрівка). **У 2024 році обсяг чищення ДВК ТОВ «Побутові послуги» у грошовому вираженні становив 200 тисяч гривень.**
- (46) За інформацією, яку надали на запити Комітету учасники ринку, вартість розробки ІКС та робіт із КСЗІ становить від 400 тисяч гривень, а створення програмного продукту – власної ІКС, як того вимагає Наказ № 402, мало б зайняти від 4 до 8 місяців. Зокрема, за інформацією товариства з обмеженою відповідальністю «ЗАУБЕР» (далі – ТОВ «ЗАУБЕР»), наданою Комітету листом від 13.10.2025 № 20251013-01 (вх. № 8-07/14676 від 13.10.2025), **вартість послуг з розробки (створення) власної ІКС становить 450 тисяч гривень (зі строком 4 місяці). Вартість послуг у сфері інформатизації щодо розробки та впровадження КСЗІ на ІКС, яку ТОВ «ЗАУБЕР» має сплатити додатково до вартості з розробки власної ІКС, становить 210 тисяч гривень.**
За інформацією ТОВ «УКРСПЕЦПРОЕКТСЕРВІС», наданою Комітету листом від 20.10.2025 № 2010-1 (вх. № 8-07/15356 від 27.10.2025), **орієнтовна вартість розробки ІКС і КСЗІ, а також її атестації та підтримки протягом одного року становить 45 тисяч доларів (1 845 000,00 грн). Орієнтовна тривалість розробки системи і КСЗІ становить 4 місяці, експертиза – до 2 місяців. Створення КСЗІ з підтвердженою відповідністю в ІКС займатиме від 7-8 місяців та становитиме 600 тисяч гривень.**
- (47) За інформацією ТОВ «СО «СПЕЦГАЗ», наданою листами від 18.07.2025 № 120-25 та № 121-25 (вх. № 8-07/1307-кі від 18.07.2025), у період після 10.03.2025 (маючи висновок Держенергонагляду) одну з усних пропозицій про співпрацю для виконання робіт / надання послуг із ТО ДВК у житлових будинках Святошинського району м. Києва було прийнято від товариства з обмеженою відповідальністю «УКРБІОЕКОЛОГІЯ» (далі – ТОВ «УКРБІОЕКОЛОГІЯ») й укладено, відповідно, договір субпідряду № 14П/25 від 01.05.2025.
- (48) За інформацією ТОВ «УКРБІОЕКОЛОГІЯ», наданою Комітету листом від 11.09.2025 № 110925 (вх. № 8-07/13196 від 11.09.2025), загальна вартість наданих послуг у рамках договору співпраці № 14П/25 від 01.05.2025 визначається згідно з підписаними сторонами актами приймання-здачі послуг за весь період дії договору. Обсяги надання послуг визначаються актом виконаних робіт. Відповідно до протоколу погодження договірної ціни вищевказаного договору досягнута домовленість сторонами, що ціна за

перевірку та/або прочистку не є фіксованою, а залежить від складності робіт і завантаженості підрядника. Калькуляція (розрахунок) вартості послуги ТОВ «УКРБІОЕКОЛОГІЯ» з технічного обслуговування одного димового / вентиляційного каналу (ДВК) становить 26,4696 грн/канал.

- (49) За інформацією ТОВ «СО «СПЕЦГАЗ», наданою листами від 18.07.2025 № 120-25 та № 121-25 (zareestrovаними в Комітеті за № 8-07/1307-кі від 18.07.2025), вартість послуги з технічного обслуговування одного димового / вентиляційного каналу в період з 20 лютого 2025 року (дата, з якої набрав чинності Наказ 402) до 06 червня 2025 року (дата, відповідно до якої набув чинності Наказ 219) становила від 40,80 грн/канал до 750 грн/канал.
- (50) Тобто ціна ТОВ «СО «СПЕЦГАЗ» перевищувала ціну його субпідрядника, у той час як фактично конкурувати такі суб'єкти господарювання між собою не могли, оскільки система ІКС і висновок Держенергонагляду щодо відповідності суб'єкта господарювання вимогам із забезпечення належного виконання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків у період з 20 лютого 2025 року (дата, з якої набрав чинності Наказ 402) до 06 червня 2025 року (дата, відповідно до якої набув чинності Наказ 219) були лише в ТОВ «СО «СПЕЦГАЗ». ТОВ «УКРБІОЕКОЛОГІЯ» не могло самостійно пропонувати свої послуги та виконувати роботи з технічного обслуговування (перевірки та/або очищення) димових і вентиляційних каналів з огляду на вимоги, встановлені у Правилах, затверджених Наказом 402, що діяли в зазначений період.
- (51) За твердженням опитуваних Комітетом учасників ринку послуг / робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків, створення / розробка власної ІКС та КСЗІ є суттєвим бар'єром для суб'єктів господарювання, які можуть надавати такі послуги, проте не мають достатніх коштів на її розробку та впровадження (лист-відповідь ТОВ «Побутові послуги» від 05.09.2025 вх. № 8-07/12843, лист комунального підприємства «Гарне місто» Овруцької міської ради Житомирської області від 08.09.2025 вх. № 8-07/12932, лист ТОВ «АБС БІЛД СЕРВІС» від 23.09.2025 вх. № 8-07/13683, лист фізичної особи-підприємця Крищенко М. В. від 26.09.2025 вх. № 8-07/13847, лист комунального підприємства «Хмільниккомунсервіс» Хмільницької міської ради Вінницької області від 08.09.2025 вх. № 8-07/12991, лист ТОВ «УКРСПЕЦПРОЕКТСЕРВІС» від 27.10.2025 вх. № 8-07/15356).
- (52) Зокрема, ТОВ «ЗАУБЕР» у листі від 13.10.2025 вх. № 8-07/14676 також зазначив, що *«вимога створення/розробки власної ІКС, що відповідає вимогам Наказу № 402 є суттєвим бар'єром для переважної більшості суб'єктів господарювання, які можуть здійснювати послуги/роботи з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків. Адже для створення програмного забезпечення, тобто ІКС суб'єкту господарювання окрім витрат на створення такої ІКС потрібні ще додаткові кошти на утримання власного сервісу або орендувати такий сервер у відповідного оператора з захищеним доступом, навчити своїх співробітників робітничих професій (чистильник дымоходів, лежаків та топок/пічник/контролер пічного господарства) користуванню новою програмою, виконуючи відповідне технічне обслуговування на об'єкті, а задля виконання вимоги гарантованого фіксування дати та часу конкретних дій- ще й спорядити всіх виконавців відповідними електронними пристроями (планшетами тощо).*

Це суттєві фінансові вкладення, що непідйомні для більшості учасників ринку, й велике додаткове навантаження на працівників, які мають професійну освіту та досвід зовсім іншого профілю».

- (53) Тобто з урахуванням інформації, наведеної в пунктах 45–52 цих рекомендацій, суб'єкти господарювання, які отримали у встановленому порядку дозволи та/або подали декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці на право виконання робіт з технічного обслуговування систем газопостачання природним і зрідженим газом суб'єктів господарювання, а також газовикористовуючого обладнання потужністю понад 0,1 МВт, мають обмежені фінансові можливості й не можуть замовити розробку ІКС. Вимога, зазначена у Правилах (затверджених Наказом 402) щодо розробки ІКС у період з 20 лютого 2025 року (дата, з якої набрав чинності Наказ 402) до 6 червня 2025 року (дата, відповідно до якої набув чинності Наказ 219), фактично могла блокувати доступ такого суб'єкта на ринок робіт / послуг з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів та обмежувала можливість конкурувати із суб'єктами господарювання із системами ІКС, а споживачам таких робіт / послуг – обирати виконавця послуги за більш вигідною ціною.
- (54) Разом із цим відповідно до інформації, що міститься на сайті Prozorro, у травні 2025 року комунальні підприємства «Керуюча компанія з обслуговування житлового фонду Шевченківського району м. Києва» (ідентифікатор закупівлі UA-2025-05-16-010501-a), «Керуюча компанія з обслуговування житлового фонду Дарницького району м. Києва» (ідентифікатор закупівлі UA-2025-05-14-013225-a), «Керуюча компанія з обслуговування житлового фонду Печерського району м. Києва» (ідентифікатор закупівлі UA-2025-05-16-006647-a) у тендерній документації як замовники висували вимоги до учасників торгів – виконавців робіт / послуг ринку робіт / послуг з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків *«мати висновок Держенергонагляду щодо відповідності суб'єкта господарювання вимогам з забезпечення належного виконання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків, форма якого наведена у додатку 16 до "Правил технічної експлуатації систем газопостачання» затверджених наказом Міністерства енергетики України від 21.10.2024 № 402"».*
- (55) Порядок проведення процедур закупівель замовниками, зазначеними в пункті 54 цих рекомендацій, оскаржило ТОВ «ЗАУБЕР» (далі – Скаржник) до Комісії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель (далі – Комісія), зокрема, у частині кваліфікаційних критеріїв учасників торгів, з огляду на той факт, що взяти участь у Процедурі закупівлі зможе лише один учасник (ТОВ «СО «СПЕЦГАЗ»), чим порушено принципи, закріплені статтею 5 Закону України «Про публічні закупівлі», зокрема добросовісна конкуренція серед учасників, недискримінація учасників та рівне ставлення до них.
- (56) Комісія дійшла висновку, що замовники не забезпечили виконання в тому числі мети Закону України «Про публічні закупівлі», а саме: ефективного та прозоре здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, розвиток добросовісної конкуренції.
- Відповідно до частини четвертої статті 3 Закону України «Про публічні закупівлі» відносини, пов'язані із сферою публічних закупівель, регулюються виключно цим Законом і не можуть регулюватися іншими законами, крім випадків, встановлених цим Законом.

Частиною четвертою статті 22 Закону України «Про публічні закупівлі» передбачено, що тендерна документація не повинна містити вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників.

Отже, дії замовників порушили вимоги статті 5 та частини четвертої статті 22 Закону України «Про публічні закупівлі», якими передбачена недискримінація учасників, а також права та законні інтереси скаржника, пов'язані з його участю у процедурі закупівлі, та принципи недискримінації учасників і рівного ставлення до них, передбачені статтею 5 цього Закону.

- (57) ТОВ «Побутові послуги» листом від 01.09.2025 № 34 (вх. № 8-07/12843 від 05.09.2025) повідомило Комітет, що учасники робіт / послуг з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів, які обслуговували будинки на підставі договорів з управляючими компаніями, що були укладені шляхом проведення тендеру, не мали змоги надати послуги з обстеження та чищення ДВК у зв'язку з тим, що їх акт ДВК не приймав Оператор ГРМ, оскільки йому було заборонено приймати акти ДВК без висновку Держенергонагляду. При цьому учасники посилалися на реєстр висновків, у якому значилося єдине підприємство, яке отримало висновок Держенергонагляду, – ТОВ «СО «СПЕЦГАЗ», тому мешканці будинків були змушені звернутися до ТОВ «СО «СПЕЦГАЗ», щоб не лишитися взимку без опалення та можливості приготування їжі.
- (58) Разом із цим, як зазначив Оператор ГРМ (лист ТОВ «Газорозподільні мережі України» від 04.12.2025 № 3636/31.2-25 (вх № 8-09/17183 від 05.12.2025), *«у період дії Правил технічної експлуатації систем газопостачання (у редакції від 21.10.2024) такі вимоги значно впливали на стан конкурентного середовища на ринку робіт перевірки та прочищення димових і вентиляційних каналів (ДВК) житлових, громадських та комунально-побутових об'єктів та діяльність Операторів ГРМ, який має отримувати акти ДВК, зокрема перед первинними та повторними пусками газифікованих об'єктів. Встановлення Правилами технічної експлуатації систем газопостачання (у редакції від 21.10.2024) обов'язкової наявності ІКС та КСЗІ як передумови для надання послуг з перевірки і прочищення ДВК та отримання висновку Держенергонагляду створило додатковий бар'єр для учасників цього ринку та додало нові регуляторні вимоги, що не є необхідними та економічно обґрунтованими, ускладнювало функціонування Операторів ГРМ. У період з 20.02.2025 (дата набуття чинності Правилами технічної експлуатації систем газопостачання у редакції від 21.10.2024) до 06.06.2025 (дата набуття чинності змін до Правил технічної експлуатації систем газопостачання, затверджених наказом Міністерства енергетики України» від 30.05.2025 № 219) до Товариства надходила значна кількість звернень учасників ринку щодо проблем із отриманням висновку Держенергонагляду та забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційної системи (ІКС) на яку побудована КСЗІ. Фактично отримання актів ДВК у вказаний період неможливо було здійснювати за вимогами, а роботи із первинних та повторних пусків природного газу до комунально-побутових об'єктів, житлових і громадських будинків затримувались на невизначений термін, що особливо потребувалось в умовах військового стану в Україні (відновлення будинків після обстрілів, введення в експлуатацію новозбудованих будинків)».*
- (59) Отже, дії Міністерства енергетики України, які полягали у встановленні у Правилах технічної експлуатації систем газопостачання, затверджених наказом Міністерства енергетики України від 21.10.2024 № 402, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29.11.2024 за № 1816/43161, до учасників ринку послуг / робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків вимог щодо обов'язкової наявності власної інформаційно-комунікаційної системи (ІКС) та її захисту (КСЗІ) як передумови для отримання в Держенергонагляду в період

з 20 лютого 2025 року (дата, з якої набрав чинності Наказ 402) до 06 червня 2025 року (дата, відповідно до якої набув чинності Наказ 219) висновку відповідності, що призвели до обмеження конкуренції на ринку послуг / робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних дій органів влади, передбаченого частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

- (60) Держспецзв'язок у листі від 25.07.2025 № 04/01/02-7793/2025 (вх. № 7-07/11005 від 28.07.2025) зазначило, що «порядок проведення державної експертизи в сфері технічного захисту інформації, у тому числі, отримання атестату відповідності КСЗІ ІКС визначено Положенням про державну експертизу в сфері технічного захисту інформації, затвердженим наказом Адміністрації Держспецзв'язку від 16.05.2007 № 93, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16.07.2007 за № 820/14087 та нормативним документом системи технічного захисту інформації НД ТЗІ 3.7-003-2023 "Порядок проведення робіт із створення комплексної системи захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційній системі" затверджений наказом Адміністрації Держспецзв'язку від 28.10.2023 № 924.
Водночас, Законом України від 27.03.2025 № 4336-IX "Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформації та кібербезпеки державних інформаційних ресурсів, об'єктів критичної інформаційної інфраструктури" (далі – Закон № 4336-IX), внесені зміни до Закону України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах».
- (61) Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформації та кіберзахисту державних інформаційних ресурсів, об'єктів критичної інформаційної інфраструктури» (далі – Закон № 4336-IX), який набрав чинності 20 квітня 2025 року, внесено зміни, зокрема, до Закону України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» та визначено нові підходи до захисту інформаційно-комунікаційних систем. Отже, з 20.04.2025 атестати відповідності комплексної системи захисту інформації в ІКС не реєструвала Адміністрація Держспецзв'язку. Проте без наявності атестата відповідності та експертного висновку ІКС Держенергонагляд не видавав висновку про відповідність суб'єкта господарювання вимогам із забезпечення належного виконання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків.
- (62) Відповідно до інформації, отриманої від Міненерго листом від 06.06.2025 № 26/1.4-7.4.2.2-10430 (вх. № 6-07/8730 від 09.06.2025), у зв'язку з прийняттям Закону № 4336-IX «виникла необхідність приведення підзаконних нормативно-правових актів у відповідність до цього Закону, у зв'язку з чим Держспецзв'язку здійснюються заходи з підготовки актів Уряду».
- (63) У пункті 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону № 4336-IX зазначено:
Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом: забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;
привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

- (64) Міненерго в листі від 06.06.2025 № 26/1.4-7.4.2.2-10430 (вх. № 6-07/8730 від 09.06.2025) зазначило: *«З огляду на те, що відсутність цих підзаконних актів є перешкодою для функціонування ринку надання послуг (робіт) у сфері з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків, Міністерством енергетики України прийнято наказ від 30 травня 2025 року № 219 "Про внесення змін до Правил технічної експлуатації систем газопостачання"».*
- (65) Отже, враховуючи, що відсутність розроблених на виконання Закону № 4336-IX нормативно-правових актів або внесення змін до чинних актів є бар'єром для функціонування ринку надання послуг (робіт) у сфері з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків, Міненерго прийняло Наказ 219, яким внесені відповідні зміни до Наказу 402.
- (66) Враховуючи зазначене, на виконання вимог, необхідних для реалізації Закону № 4336-IX, Держспецзв'язок зобов'язано привести нормативно-правові акти, що регулюють питання у сфері технічного захисту інформації в ІКС у відповідність із цим Законом.
- (67) До Комітету надійшли звернення комунального підприємства «Гарне місто» Овруцької міської ради Житомирської області від 14.04.2025 № 149 (вх. № 8-01/5699 від 22.04.2025); заява фізичної особи-підприємця Крищенко Миколи Володимировича від 29.04.2025 № б/н, яка надійшла до Комітету від Територіального управління Бюро економічної безпеки України у Полтавській області (вх. № 9-01/7572 від 19.05.2025); звернення комунального підприємства «Добробут» Кам'янської міської ради від 20.05.2025 № 976/4 (вх. № 8-01/7771 від 21.05.2025); лист ТОВ «Побутові послуги» від 26.05.2025 № 23 (вх. № 8-01/8001 від 26.05.2025); лист ТОВ «УКРСПЕЦПРОЕКТСЕРВІС» від 29.05.2025 № 02/29.05.25 (вх. № 8-01/8543 від 04.06.2025); колективне звернення Голів правління ОСББ міста Вінниці від 02.06.2025, зареєстроване Секретаріатом Кабінету Міністрів України 10.06.2025 за № 18450/01-25 (вх. № 3-01/302 від 11.06.2025), у якому відповідні учасники ринку робіт / послуг з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків (замовники й виконавці) звернули увагу Комітету на необхідність ініціювати перед Міненерго питання розробки єдиної державної інформаційної платформи (ІКС із КСЗІ), яка була б доступною для користування всіма суб'єктами господарювання в цій сфері, що забезпечить рівні умови доступу, належний рівень інформаційного захисту та прозорість процедур, замість покладання цього тягаря на кожного окремого виконавця відповідних робіт/послуг.

6. ПІДСТАВИ НАДАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (68) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

- (69) Враховуючи, що саме Наказом № 402 створено такі умови, за яких ТОВ «СО «СПЕЦГАЗ» отримало висновок Держенергонагляду щодо відповідності суб'єкта господарювання вимогам із забезпечення належного виконання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків (висновок № 1 від 10.03.2025) та фактично стало єдиним суб'єктом господарювання, який у період з 10.03.2025 по 06.06.2025 міг надавати послуги з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків, дії Міненерго, які полягали у встановленні у Правилах технічної експлуатації систем газопостачання до учасників ринку послуг / робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків вимог щодо обов'язкової наявності власної інформаційно-комунікаційної системи та її захисту як передумови для отримання в Держенергонагляді висновку відповідності призвели до обмеження конкуренції на відповідному ринку.
- (70) З огляду на інформацію, зазначену в листі міністерства від 06.06.2025 № 26/1.4-7.4.2.2-10430 (вх. № 6-07/8730 від 09.06.2025), та з урахуванням положення пункту 2 Наказу 219, яким передбачено **«Директорату нафтогазового комплексу та розвитку ринків нафти, природного газу та нафтопродуктів після прийняття нормативно-правових актів, розроблених для виконання вимог Закону України "Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах", невідкладно підготувати пропозиції щодо внесення змін до Правил»**, Комітет звернувся до Міненерго з вимогою від 21.05.2026 № 128-26.13/07-5966е про надання інформації щодо можливості внесення змін до Правил.
- (71) Міненерго листом від 29.05.2026 № 26/1.4-7.4.2-11578 (вх. Комітету № 6-07/8102 від 29.05.2026) (далі – Лист Міненерго) повідомило Комітет, що розробляє зміни до Правил у частині уточнення основних технічних та організаційних вимог до експлуатації (у тому числі до робіт, пов'язаних з технічним обслуговуванням та реконструкцією) систем газопостачання природного газу», зазначивши: **«Міненерго планує розроблення окремих вимог до суб'єктів господарювання, які виконують (мають намір виконувати) роботи з технічного обслуговування (перевірку та очищення) димоходів, димових і вентиляційних каналів та систем об'єктів споживачів, у яких встановлено газовикористовуючі установки та обладнання (у тому числі житлових і громадських будинків, комунально-побутових об'єктів) (далі – Вимоги), а також правил передачі інформації та здійснення моніторингу виконання таких робіт з процедурою підтвердження Держенергонаглядом дотримання вищезазначених вимог з подальшою видачею висновку відповідності»**.
- (72) Також у Листі Міненерго зазначено: **«Вимоги планується опрацьовувати у частині отримання від суб'єктів господарювання інформації щодо підтвердження наявності ІКС, яка забезпечує:**
фіксування місця, дати та часу конкретних дій в межах процесу виконання робіт з технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків;
автоматизацію керування, моніторингу перевірки та очищення димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків;
цілісність, доступність передачі інформації від суб'єкта господарювання до Оператора ГРМ та територіального органу Держенергонагляду тощо».

- (73) Разом із цим у Листі Міненерго зазначено, що *«відповідно до абзацу четвертого пункту 2 розділу II "Прикінцеві положення" Закону № 4336-IX наказом Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 06 квітня 2026 року № 257, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 20 квітня 2026 року за № 544/45938, затверджено Зміни до Порядку оцінки стану захищеності державних інформаційних ресурсів в інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах, якими слова "комплексної системи захисту інформації (далі – КСЗІ)" замінено словами "авторизованої системи з безпеки"»*.
- (74) Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (75) Частиною четвертою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України.
- (76) Відповідно до частини п'ятої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти Антимонопольному комітету України у здійсненні його повноважень у сфері підтримки й захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму та контролю за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (77) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (78) Відповідно до частини третьої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Враховуючи викладене, з метою усунення причин виникнення порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях Міністерства енергетики України у вигляді антиконкурентних дій органів влади, передбаченого частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», керуючись частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», Антимонопольний комітет України надає Міністерству енергетики України такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Усунути причини виникнення порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях Міністерства енергетики України у вигляді антиконкурентних дій органів влади, передбаченого частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», шляхом недопущення під час прийняття або внесення змін до нормативно-правових актів, що регулюють технічне обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків, вимог, які створюють необґрунтовані бар'єри доступу суб'єктів господарювання (надавачів таких послуг / робіт) до відповідного ринку.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України у 15-денний строк з дня їх отримання.

Про виконання цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України протягом шести місяців з дня їх отримання.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО